

Stand van zaken Wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)

Hieronder wordt de landelijke wetgevingsprocedure in stappen beschreven. Op de volgende pagina wordt beschreven hoe ver de wijziging Wgr is in deze procedure. Op de laatste twee pagina's wordt de inhoud van de wijziging beschreven en de reactie daarop van de Vereniging Nederlandse Gemeenten.

De wetgevingsprocedure in vijf stappen

Stap 0

Ideevorming

- Er ontstaat een idee om een nieuwe wet te maken of een bestaande wet te wijzigen. Dit kan bijvoorbeeld worden vastgelegd in een regeerakkoord.

Stap 1

Ambtelijke voorbereiding wetsvoorstel (niet openbaar)

- Minister geeft opdracht om een wetsvoorstel voor te bereiden
- Ambtenaar schrijft voorstel voor nieuwe wet met memorie van toelichting
- In ambtelijk voorportaal overleggen hoge ambtenaren over het wetsvoorstel
- In de onderraad wordt het wetsvoorstel besproken met betrokken ministers
- Er kan besloten worden tot een internetconsultatie voordat het wetsvoorstel de bestuurlijke voorbereiding in gaat

Stap 2

Bestuurlijke voorbereiding wetsvoorstel (niet openbaar)

- Wetsvoorstel wordt in de ministerraad besproken met alle ministers
- Wetsvoorstel gaat voor advies naar de Raad van State, RvS schrijft dictum over:
 - o Uitvoerbaarheid wet
 - o Strijdigheid met de Grondwet
- Minister beschrijft in nader rapport hoe het RvS-dictum is verwerkt in het wetsvoorstel

Stap 3

Politieke besluitvorming Tweede Kamer (openbaar)

- De regering stuurt het wetsvoorstel met memorie van toelichting, dictum van de RvS, nader rapport en Koninklijke boodschap naar de Tweede Kamer
- Tweede Kamer bespreekt het wetsvoorstel in gespecialiseerde commissie
- Tweede Kamer debatteert over wetsvoorstel in plenair debat
- Leden van de Tweede Kamer kunnen amendementen indienen
- Tweede Kamer stemt over amendementen
- Tweede Kamer stemt over wetsvoorstel

Stap 4

Politieke besluitvorming Eerste Kamer (openbaar)

- Wetsvoorstel wordt doorgestuurd naar de Eerste Kamer
- Eerste Kamer bespreekt het wetsvoorstel in gespecialiseerde commissie
- Eerste Kamer debatteert over wetsvoorstel in plenair debat
- De leden van de Eerste Kamer hebben geen recht van amendement, wanneer de Eerste Kamer toch veel moeite heeft met een specifiek onderdeel of een fout ontdekt, dan kan de minister een wijziging toezeggen (novelle). In de meeste gevallen wordt de behandeling van het wetsvoorstel in de Eerste Kamer aangehouden totdat de novelle door de Tweede Kamer is aangenomen.
- Eerste Kamer stemt over wetsvoorstel

Stap 5

Inwerkingtreding nieuwe wet

- De wettekst wordt ondertekend door de Koning en de verantwoordelijk minister
- Het wetsvoorstel wordt gepubliceerd in het Staatsblad
- De wet gaat in op een in de wet genoemde datum of op een nader te bepalen datum, dit gebeurt dan in een apart in het Staatsblad gepubliceerd Koninklijk Besluit

Genomen stappen voor de wijziging van de Wgr

Stap 0 (Ideevoering)

- 10 oktober 2017: Regeerakkoord '[Vertrouwen in de toekomst](#)': de Wgr wordt aangepast om de politieke verantwoording over gemeentelijke samenwerking te verbeteren. Besluitvorming in een gemeenschappelijke regeling moet transparant zijn en betrokken gemeenteraden moeten hun controlerende rol beter kunnen uitvoeren en zo nodig kunnen ingrijpen.

Stap 1 (Ambtelijke voorbereiding)

- 29 juni 2018: Brief '[Versterken legitimiteit gemeenschappelijke regelingen](#)' van minister Ollongren aan de Tweede Kamer: Met deze brief ga ik in op uitbreiding van de mogelijkheden voor gemeenten om het bestuur van gemeenschappelijke regelingen naar hun wensen vorm te geven en daarbij een goede balans te vinden tussen effectiviteit en legitimiteit van deze regelingen.
- 18 februari 2019: [Brief met twee rapporten](#) naar de Tweede Kamer gestuurd:
 - o [Democratische legitimiteit bij interbestuurlijke samenwerking](#) (Berenschot)
 - o [Versterking gemeenteraden bij effectieve samenwerking](#) (Proof adviseurs)
- Juli 2019: [Vier regiobijeenkomsten over voorgenomen wetsvoorstel](#)
- 23 augustus 2019: Verzoek aan VNG om advies over wetsvoorstel
- 26 augustus 2019: [Start internetconsultatie](#):
 - o Wetsvoorstel
 - o Memorie van Toelichting
 - o Integraal Afwegingskader voor beleid en regelgeving
- 12 oktober 2019: Einde internetconsultatie
- 17 oktober 2019: [Openbare reactie VNG op wetsvoorstel](#)

Stap 2 (Bestuurlijke besluitvorming)

- 10 januari 2020: [Ministerraad stemt in met wetsvoorstel](#)
- 24 januari 2020: Advies aangevraagd bij Raad van State

Stap 2 t/m 5

- De planning van de afronding van stap 2 (verwerking advies RvS) en de overige stappen (politieke besluitvorming en inwerkingtreding) is nog onbekend, maar hangt over het algemeen erg af van de maatschappelijke, dan wel politieke, druk op het onderwerp. Bovendien speelt voor de snelheid waarin het proces verloopt ongetwijfeld mee dat verantwoordelijk minister Kajsa Ollongren sinds 1 november 2019 ziek thuis zit en pas eind maart 2020 weer terug verwacht wordt. Tot die tijd wordt zij op het dossier wijziging Wgr vervangen door tijdelijk minister Raymond Knops.

Voorgestelde wijzigingen:

Reactie VNG algemeen: Positief over het versterken van raadsleden, maar bredere problematiek van de democratische legitimiteit wordt er niet mee opgelost. Kanttekeningen bij doorbreken dualisme en rolvermenging college en raad. Sommige dingen zijn nog niet duidelijk genoeg. Zorg over belastbaarheid van raadsleden en regionale drukte. Graag op korte termijn een fundamentele discussie over nut en noodzaak van intergemeentelijke samenwerking los van de huidige wetgeving.

- 1. Verruimen zienswijzeprocedure** (zie wetsvoorstel art. I: A, B, C, L, W, AB, AG, AL)
 - De wetswijziging maakt het mogelijk om voor meer besluiten van het GR-bestuur een zienswijzenprocedure af te spreken. Bovendien worden GR-besturen verplicht schriftelijk te reageren op zienswijzen.
 - *Reactie VNG: Is formalisering van instrument dat al gebruikt wordt, er is behoefte aan meer duidelijkheid over wanneer een zienswijzeprocedure gestart moet worden.*
- 2. Regionale gemeenschappelijke raadscommissies** (zie wetsvoorstel artikel I, onderdeel I)
 - De deelnemende raden kunnen door deze wetswijzigingen een gezamenlijke commissie van raadsleden afdwingen bij het GR-bestuur. Deze commissie adviseert de raden en het bestuur en kan gezamenlijke standpunten van de deelnemende raden voorbereiden. De organisatie van de commissies is aan het GR-bestuur. De instelling en samenstelling is aan de raden.
 - *Reactie VNG: Behoeftte aan duidelijkheid over de status en precieze opdracht van deze commissies. Vertegenwoordigt een commissielid het raadsbelang of het gemeenschappelijk belang?*
- 3. Samenstelling besturen/raadsleden in besturen** (zie wetsvoorstel art. I: E, F en G)
 - Met deze wijziging wordt geregeld dat er in collegeregelingen naast de verplichte bestuursleden uit de deelnemende colleges ook raadsleden zitting kunnen krijgen in het GR-bestuur.
 - *Reactie VNG: Zorgen over uitvoerbaarheid en doorbreken dualisme.*
- 4. Afspraken over participatie** (zie wetsvoorstel artikel I, onderdeel C)
 - Deze wijziging ziet erop dat in elke regeling wordt afgesproken hoe om te gaan met participatie van inwoners op taken en bevoegdheden met grote maatschappelijke relevantie.
 - *Reactie VNG: Overbodig om dit wettelijk te regelen.*
- 5. Actieve informatieplicht** (zie wetsvoorstel artikel I, onderdeel H)
 - Met deze wijziging wordt geregeld dat het GR-bestuur eenzelfde actieve informatieplicht krijgt als het college van B&W.
 - *Reactie VNG: Ondersteunt deze wijziging.*
- 6. Vergoeding leden gemeenschappelijke raadscommissies** (zie wetsvoorstel art. I: I)
 - Met deze wijziging wordt mogelijk gemaakt dat raadsleden een vergoeding krijgen als zij zitting nemen in een gemeenschappelijke raadscommissie, de vergoeding is gelijk aan de vergoeding voor deelname aan bijzondere commissies, zoals geregeld in het laatste rechtspositiebesluit decentrale politiek ambtsdragers van 15 oktober 2018 (maximaal €120 per maand).
 - *Reactie VNG: Het is reëel om te kijken naar hogere vergoedingen voor extra werkzaamheden, maar daarvoor is eerst meer duidelijkheid nodig over de precieze invulling van de raadscommissies, zie eerdere reactie op dat punt.*
- 7. Recht van enquête** (zie wetsvoorstel artikel II, onderdeel B)
 - Deze wijziging breidt het enquêterecht van raadsleden uit. Met de introductie van het gemeenschappelijk recht van enquête krijgen de gezamenlijke gemeenteraden de mogelijkheid om onderzoek te doen naar eventuele misstanden bij een gemeenschappelijke regeling als geheel, door een gezamenlijk onderzoek in te stellen naar de bestuursvoering van een gemeenschappelijke regeling.
 - *Reactie VNG: Goed om naar deze mogelijkheid te kijken, behoefte aan duidelijkheid over of individuele gemeenteraden dan ook alleen een enquête kunnen starten of alleen samen met andere deelnemende raden.*

8. Lokale rekenkamers (zie wetsvoorstel artikel II, onderdeel D)

- Met deze wijziging wordt de mogelijkheid van lokale rekenkamers om onderzoek te doen naar het gevoerde bestuur van een GR verduidelijkt, in de oude wet was dit onduidelijk.
- *Reactie VNG: Geen voorstander van verplichte controles via rekenkamers, wel nadenken over versterking rekenkamers.*

9. Evaluatie GR (zie wetsvoorstel artikel I, onderdeel D)

- Deze wijziging regelt dat er afspraken moeten worden gemaakt over het evalueren van GR'en, het stelt niet verplicht om GR'en te evalueren.
- *Reactie VNG: Ondersteunt deze wijziging.*

10. Gevolgen uittreding (zie wetsvoorstel artikel I, onderdeel B)

- Door deze wijziging worden GR'en verplicht om in hun regeling meer afspraken op te nemen over de gevolgen van uittreding.
- *Reactie VNG: Ziet graag dat deze verplichting ook voor toetreding gaat gelden.*

11. Verandering begrotingscyclus (zie o.a. wetsvoorstel art. I: J t/m V)

- Deze wijziging geeft ruimte voor latere aanlevering van stukken om de P&C-cyclus van de GR'en meer aan te laten sluiten bij de P&C-cyclus van gemeenten, hoewel lokaal afgesproken kan worden om kortere termijnen aan te houden. De termijnen wijzigen als volgt:

<i>Termijn</i>	<i>Huidig</i>	<i>Voorgestelde wijziging</i>
Kadernota naar de raad	Uiterlijk 15 april	Uiterlijk 30 april
Begroting naar GS	Uiterlijk 1 augustus	Uiterlijk 15 september
Zienswijzetermijn ontwerpbegroting	8 weken	10 weken

- *Reactie VNG: Vraagt zich af of deze wijziging de positie van de raden wel versterkt.*